

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Alexandra Krysla a soudců JUDr. Veroniky Burianové a Mgr. Lukáše Pišvejce ve věci

žalobce: **L. D. V.**
zastoupený advokátem Mgr. Petrem Václavkem
sídlem Opletalova 1417/25, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem nám. Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 2. 2020, č. j. MV-23469-4/SO-2020,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Napadené rozhodnutí

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalované, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra,

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

odboru azylové a migrační politiky, ze dne 1. 11. 2019, č. j. OAM-6871-18/PP-2019, kterým byla zamítnuta žádost žalobce o vydání povolení k přechodnému pobytu podle § 87e odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky ve znění účinném do 30. 7. 2019 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), neboť k žádosti nepředložil doklad prokazující, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie, a zároveň byla žalobci stanovena lhůta k vycestování z území.

II.

Žaloba

2. Žalobce svou žalobu v prvním okruhu žalobních námitek odůvodnil tím, že žalovaná pochybila, pokud ho v důsledku přepjatého formalismu v rozporu s § 15a zákona o pobytu cizinců nepovažovala za rodinného příslušníka občana ČR, tj. jeho nevlastní dcery N. H., nar. X. (dále jen „občanka“). Žalobce poukázal na to, že marně navrhoval k prokázání této skutečnosti výsledk svůj, dalších členů jeho rodiny a pobytovou kontrolu, kdy ve správním řízení tak nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav nutný pro rozhodnutí podle § 3 správního řádu. Takto bylo žalobci znemožněno prokázat, že byť po právní stránce není otcem občanky, ve skutečnosti jejím otcem je, pečuje o ni, vychovává ji a je mezi nimi pouto stejné jako mezi rodičem a dítětem. Žalobce zdůraznil, že výklad § 15a zákona o pobytu cizinců vyžadující právní rodičovství a pomíjející faktické rodičovství není ústavně konformní, protože pomíjí zájem dítěte, jeho citové a ekonomické vazby, kdy nucené vycestování žalobce povede k tomu, že obě nezletilé děti žalobce budou odkázány jen na péči matky, která se musí věnovat nejmladšímu dítěti, a rodina nebude mít prostředky na obstarávání obživy. Byť biologický i právní otec občanky nebyl zbaven rodičovské odpovědnosti ani vyživovací povinnosti, prohlášení občanky prokázalo, že o ni nepečuje ani ji nevyživuje. Podle žalobce nelze přihlížet k tomu, že občanka plnění vyživovací povinnosti nevytváhá a nečiní kroky ve vztahu k rodičovské odpovědnosti otce, kdy toto je svobodným rozhodnutím občanky. V popsáném postupu správních orgánů žalobce spatřoval porušení preambule, čl. 3 odst. 1, čl. 5, čl. 10 odst. 1, čl. 12 odst. 1 a 2 a čl. 16 Úmluvy o právech dítěte a odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu čj. 1 Azs 241/2017- 32 ze dne 25. 10. 2017 a čj. 10 Azs 178/2018-37 ze dne 31. 1. 2019. Žalobce žalované vytknul, že se s touto argumentací užitou v odvolání nevypořádala v napadeném rozhodnutí. Žalobce dodal, že vzhledem k nouzovému stavu je jeho návrat na území zkomplikován, a to i zastavením přijímání žádostí o pobytová oprávnění na ambasádě v Hanoji. Žalobce první okruh žalobních námitek ukončil jednak akademickým tvrzením, že osvojení ze strany cizinců je ohroženo pobytovou nejistotou těchto cizinců, a dále prohlášením, že právě z tohoto důvodu se žalobce rozhodl posekat s osvojením občanky do vyřešení pobytové situace žalobce, kdy žalobce splňuje veškeré podmínky pro osvojení občanky.
3. Předmětem druhého okruhu žalobních námitek byla nepřiměřenost dopadů napadeného rozhodnutí do života žalobce, manželky žalobce a jeho druhého dítěte s manželkou. Žalobce uvedl, že posouzení přiměřenosti žalovaná pominula, ač se toho žalobce v odvolání domáhal. Nepřiměřenost napadeného rozhodnutí žalobce spatřoval v následujících skutečnostech: Žalobce sice může požádat o pobytové oprávnění za jiným účelem, ale neprovinil se proti českému právnímu řádu, žije zde dlouhou dobu, má na území celou svou rodinu, zázemí, majetek, je zde sociálně integrován a má zde silné rodinné, sociální, kulturní a ekonomické vazby. Žalobce vychovává dceru a syna, narozeného v roce X., společně s manželkou – obě nezaopatřené děti jsou na žalobce

velmi fixovány, jsou na něm existenčně závislé, o obě děti se žalobce stará, vychovává je a zabezpečuje. Občanka studuje na střední škole, sama se neživí. Je projevem nepřipustného formalismu, aby žádosti o pobytová oprávnění cizinců byly zamítány s odkazem na možnosti podání jiného pobytového oprávnění. Žalobce mohl podat žádost o jiné pobytové oprávnění, ale musel by se osobně dostavit na zastupitelský úřad ve Vietnamu, je to spojeno se značnými náklady a obecně je to fakticky nemožné (limity počtu žádostí a skutečná nemožnost získat termín pro podání žádosti) a od září 2019 bylo přijímání žádostí zastupitelským úřadem zcela zastaveno a nouzovým stavem je komplikováno. Nucené vycestování žalobce povede k rozdělení rodiny s velmi limitovanými šancemi na opětovné sloučení. Žalobce ukončil druhý okruh žalobních námitek námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí s odkazem na Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 2. 7. 2009 o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států s tím, že žalovaná řádně nevypořádala v napadeném rozhodnutí odvolací námitky žalobce.

4. Žalobce žádal, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

5. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že žalobce ve své žádosti označil jako občana EU, jehož má být žalobce rodinným příslušníkem, občanku. Matkou občanky je manželka žalobce, pobývající na území na základě povolení k trvalému pobytu od 19. 5. 2004. Přes výzvu správního orgánu prvního stupně žalobce nedoložil doklad prokazující, že je rodinným příslušníkem občanky, kdy byl žalobce poučen o tom, koho lze za rodinného příslušníka podle § 15a zákona o pobytu cizinců považovat. Žalobce v průběhu správního řízení nikdy netvrdil, že by byl v příbuzenském vztahu s občankou, ani to nikterak neprokázal. Provádění výsledku žalobce bylo nadbytečné, protože nebyl-li žalobce rodinným příslušníkem občanky, nemá další dokazování, například ohledně soužití, význam. Žalovaná odkázala na rozsudky Nejvyššího správního soudu čj. 6 As 147/2013-29 ze dne 6. 2. 2014 a Krajského soudu v Ústí nad Labem čj. 15 A 55/2018-68 ze dne 12. 6. 2019, podle nichž výsledek žalobce ani jeho manželky nemohly změnit závěr o nedoložení dokladu o tom, že žalobce je rodinným příslušníkem občanky. Pokud jde o žalobcem tvrzené situaci na zastupitelském úřadu v Hanoji, tato se netýká zákonnosti prvoinstančního rozhodnutí a navíc popsanou situaci žalobce neprokázal. Pokud jde o přiměřenost rozhodnutí, žalovaná odkázala na odůvodnění napadeného rozhodnutí.
6. Žalovaná navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV.

Vyjádření účastníků při jednání

7. Při jednání účastníci setrvali na svých dosavadních procesních stanoviscích.
8. Žalobce zdůraznil ve vztahu k první žalobní námitce, že správní orgány měly vycházet z preambule směrnice 2004/38/ES, a ve vztahu k druhé žalobní námitce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 10 Azs 127/2018-30 ze dne 20. 9. 2018.

9. Žalovaná k první žalobní námitce uvedla, že rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 10 Azs 178/2018-37 ze dne 31. 1. 2019, na nějž žalobce odkázal v žalobě, se klíčové otázky řešené v této věci netýká.

V.

Posouzení věci soudem

10. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě.

VI.

Rozhodnutí soudu

11. Žaloba je nedůvodná.
12. Soud vyšel z následující právní úpravy.
13. § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců stanoví, že rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a doprovází občana Evropské unie na území nebo následuje občana Evropské unie, který na území pobývá, je povinen požádat ministerstvo o vydání povolení k přechodnému pobytu, pokud hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce.
14. Podle § 87e odst. 1 písm. a) ve spojení s § 87b odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců zamítne ministerstvo žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu, jestliže žadatel není rodinným příslušníkem občana Evropské unie uvedeným v § 15a, nedoprovází nebo nenásleduje občana Evropské unie na území nebo nepředloží doklad potvrzující, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie.
15. § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců stanoví, že rodinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely tohoto zákona rozumí jeho
- a) manžel,
 - b) rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje,
 - c) potomek mladší 21 let nebo takový potomek manžela občana Evropské unie a
 - d) potomek nebo předek anebo potomek nebo předek manžela občana Evropské unie, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyť.
16. § 15a odst. 2 zákona o pobytu cizinců stanoví, že za rodinného příslušníka občana Evropské unie se považuje též cizinec, který prokáže, že
- a) je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v odstavci 1, pokud
 - 1. ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyť, žil před vstupem na území s občanem Evropské unie ve společné domácnosti,
 - 2. je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie, nebo byl na této výživě nebo jiné

nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, nebo

3. se o sebe z vážných zdravotních důvodů nedokáže sám postarat bez osobní péče občana Evropské unie, nebo

b) má s občanem Evropské unie trvalý partnerský vztah, který není manželstvím, a žije s ním ve společné domácnosti; při posuzování trvalosti partnerského vztahu se zohlední zejména povaha, pevnost a intenzita vztahu.

17. Podle § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců platí, že ustanovení tohoto zákona týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie se použijí i na cizince, který je rodinným příslušníkem státního občana České republiky.
18. Popsanou právní úpravu soud vykládá tak, že nepředloží-li cizinec v řízení o jeho žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu doklad potvrzující, že je rodičem občana České republiky mladšího 21 let, o kterého cizinec skutečně pečuje, pokud se tohoto důvodu pobytu cizinec v žádosti dovolává, ministerstvo jeho žádost zamítne.
19. Ze správního spisu vyplývá, že dne 8. 4. 2019 podal žalobce žádost o povolení přechodného pobytu za účelem sloučení s občankou. V žádosti žalobce uvedl, že žije od roku 2010 s manželkou, společnou dcerou, roč. 2012, a občankou, on sám podniká a finančně zajišťuje celou rodinu, manželka je v domácnosti, o obě dcery se starají společně, toto navrhl prokázat výsledkem svým, své manželky a obou dcer a pobytovou kontrolou. Výzvou z 16. 5. 2019 byl žalobce správním orgánem prvního stupně vyzván, aby předložil doklad prokazující, že je rodinným příslušníkem občanky *podle zákona o pobytu cizinců*, a byl poučen, že jinak bude jeho žádost zamítnuta. Ve výzvě správní orgán prvního stupně potvrdil, že vychází z toho, že občanka je občanem ČR, není právní ani pokrevní dcerou žalobce, že žalobce žije s manželkou a dcerou s povoleným trvalým pobytem a občankou ve společné domácnosti, že se s manželkou společně o děti starají a že rodinu finančně zajišťuje žalobce. Na tuto výzvu žalobce nijak nereagoval, následně se seznámil s podklady rozhodnutí a ve vyjádření k podkladům rozhodnutí ze dne 16. 8. 2019 uvedl, že ho je nutné vzhledem k dlouhodobé péči o občanku považovat za jejího rodiče. Spis obsahuje i potvrzení občanky o studiu a její čestné prohlášení o tom, že žalobce vnímá jako svého otce.
20. Soud vyšel z toho, že podle ustálené judikatury (například usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu čj. 5 Afs 16/2003-56 ze dne 12. 10. 2004) tvoří rozhodnutí správních orgánů I. a II. stupně z hlediska soudního přezkumu jeden celek, a proto se soud zabýval jak odůvodněním prvoinstančního rozhodnutí, tak i potvrzujícího napadeného rozhodnutí.
21. První okruh žalobních námitek není důvodný.
22. Prvoinstanční rozhodnutí bylo odůvodněno tím, že rodným listem bylo prokázáno, že otcem občanky je R. H. a že dcera žalobce L. B. N. nemá české občanství. Na str. 3 a 4 prvoinstančního rozhodnutí byly jako důvody pobytového oprávnění vyloučeny případy všech rodinných příslušníků občana EU dle § 15a zákona o pobytu cizinců. Správní orgán prvního stupně vysvětlil, že žalobce nemůže být rodinným příslušníkem občanky podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, protože sice splnil dvě ze tří kumulativních podmínek (že občanka je mladší 21 let a že o ni žalobce skutečně pečuje), ale rodný list občanky vylučuje splnění třetí podmínky, tj. že

je žalobce jejím otcem, a tvrzení žalobce vylučují, že by byl jejím osvojitelem. Důkazní návrhy žalobce na výslech svůj, manželky a občanky a na pobytovou kontrolu správní orgán prvního stupně odmítl pro nadbytečnost, protože nemohly vyvrátit fakt, že žalobce není otcem občanky. Z důvodu nedoložení dokladu o otcovství občanky přes výzvu správního orgánu ze dne 16. 5. 2019 byla žádost žalobce zamítnuta.

23. Žalovaná napadené rozhodnutí odůvodnila tím, že se ztotožňuje s posouzením prvoinstančního orgánu, kdy žalobce nikdy netvrdil, že by byl v příbuzenském vztahu k občance. Žalovaná uvedla, že je vázána zněním ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců, ze kterého nijak nevyplývá, že by za rodinného příslušníka občana Evropské unie mohl být považován otcím dcery manželky, která je občankou České republiky. Sporné ustanovení zákona o pobytu cizinců nelze vykládat způsobem požadovaným žalobcem, protože by to bylo vybočením ze zásady legality ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 správního řádu a bylo by to v rozporu s účelem a smyslem zákona. Žalovaná potvrdila, že pokud bylo zjištěno, že žalobci nelze přiznat postavení rodinného příslušníka občana Evropské unie, bylo by nadbytečné další dokazování, zda například sdílí společnou domácnost s občanem Evropské unie, a zdůraznila s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2014, č. j. 6 As 147/2013-29, že výsledky nejsou určeny tvrzení o rozhodujících skutečnostech ani k vyjádření k jiným provedeným důkazům, přičemž k tomu slouží primárně podání, návrhy a jiné procesní úkony účastníků.
24. K funkci výslechu účastníka řízení soud předznamenává, že Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 6. 2. 2014, č. j. 6 As 147/2013 – 29, uvedl: „*Výslech účastníka řízení není určen k tomu, aby při něm účastník uváděl svá tvrzení o rozhodujících skutečnostech, ani aby se touto formou vyjadřoval k jiným provedeným důkazům. K tomu slouží primárně podání, návrhy a jiné procesní úkony účastníka řízení.*“ Návrh na provedení účastnického výslechu tedy není primárně prostředkem pro sdělování rozhodujících skutečností a takový návrh nemůže nahradit konkrétní tvrzení účastníka řízení. Jedná se o důkazní prostředek, který je nutno využít zejména tam, jsou-li o skutkovém stavu pochybnosti, či panují-li v něm rozpory.
25. Soud se s posouzením správních orgánů, že žádost žalobce bylo nutno zamítnout, protože nepředložil doklad potvrzující, že je rodinným příslušníkem občana EU, i jeho odůvodněním zcela ztotožňuje a odkazuje na odůvodnění rozhodnutí správních orgánů obou stupňů. Žalobce nepředložil přes výzvu správního orgánu prvního stupně doklad o tom, že je rodičem občanky, a proto správní orgány postupovaly správně, pokud nevyhověly důkazním návrhům žalobce na výslech jeho, manželky i občanky a pobytovou kontrolu, protože, i kdyby těmito důkazy byla prokázána všechna žalobcova tvrzení o kvalitě i délce vztahu s občankou, jejich soužití a závislosti, nemohlo by to rozhodnutí nijak zvrátit. Jinak řečeno, skutkový stav tvrzený žalobcem, který měl být jím navrženými důkazy prokázán, nebyl pro rozhodnutí o žádosti žalobce relevantní, protože otázka právního statusu občanky (kdo je jejím rodičem) nemohla být navrženým dokazováním prokázána.
26. V této souvislosti soud poukazuje na to, že § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců reguluje osoby, které jsou rodinným příslušníkem občana EU výslovně „pro účely tohoto zákona“. To znamená, že zákonodárce si byl vědom toho, že existují i jiné osoby, které se samy oprávněně mohou považovat za rodinné příslušníky nebo které

za rodinné příslušníky považuje společenský konsensus, avšak pobytové oprávnění je vázáno na jasně definované pokrevní či právní (např. potomek, rodič a manžel) a faktické rodinné (např. partner) vztahy a další podmínky (např. věk, péče, společná domácnost). Zákonná úprava v tomto směru nikterak nekoliduje s definicí rodinného příslušníka ani oprávněné osoby dle čl. 2 a 3 směrnice s Evropského parlamentu a Rady č. 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. K témuž výkladu § 15a zákona o pobytu cizinců ve vztahu k manželovi rodiče občana EU dospěl Městský soud v Praze v rozsudku čj. 14 A 175/2018-31 ze dne 15. 1. 2020. V této souvislosti soud poukazuje na to, že občanský zákoník č. 89/2012 Sb. za rodiče dítěte považuje výlučně matku a otce (srov. §§ 775, 776 a násl. o. z.) a osvojitele (srov. § 797 o. z.). Důkazem o rodičovství je tak jediné rodný list nebo rozhodnutí opatrovnického soudu. Jelikož zákon o pobytu cizinců i směrnice váže pobytové oprávnění, o nějž žalobce usiloval, na jeho rodičovství občanky, a žalobce rodič občanky není, nemohl být se svou žádostí úspěšný. Argumentace žalobce, že otec občanky o ni nepečuje a neživí ji, je mimoběžná – naplnění vztahu mezi občankou a jejím otcem není pro rozhodnutí ve věci relevantní, kdy je na zákonné zástupkyni občanky, aby se za občanku případně domáhala ze strany otce plnění povinností. Žalobce má pravdu v tom, že jde o rozhodnutí zákonné zástupkyně občanky, zda za občanku bude vymáhat její práva, nicméně neznamená to, že by důsledkem její pasivity na místo jejího otce nastoupil po právní stránce žalobce.

27. Odkazoval-li žalobce na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 Azs 241/2017- 32 ze dne 25. 10. 2017, nejde o odkaz přílehlavý, protože výklad správních orgánů potvrzený soudem následuje jak text zákonné normy, tak i její účel a smysl, zde navíc opřený o citovanou evropskou směrnici a nejde o projev přepjatého formalismu. Zákonodárce si byl zjevně vědom rozdílu mezi rodičem a manželem rodiče, neboť v § 15a odst. 1 reguluje jak potomka, tak i potomka manžela. Nelze tedy dospět k závěru, že by výklad sporného ustanovení atakoval principy lidskosti.
28. Odkazoval-li žalobce na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 10 Azs 178/2018-37 ze dne 31. 1. 2019, pak tento rozsudek se klíčové otázky řešené v této věci nijak netýkal, neboť zde nešlo o výklad pojmu rodičovství ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců.
29. Soud shrnuje, že výklad užitý správními orgány je ústavně konformní, protože určité právní následky mohou a musí být právně regulovány podle formalizovaných právních vztahů. Například obdobně si lze v logice nastíněné žalobcem představit, že by bylo v zájmu dítěte, aby po manželovi svého rodiče dědilo, nebo aby manželovi jeho rodiče vznikla vůči němu vyživovací povinnost, pokud by vztahy mezi dítětem a manželem rodiče byly svou kvalitou obdobné vztahu mezi rodičem a dítětem. Přesto však právní úpravu trvající na existenci právního statusu nelze označit za protiústavní. Soud dodává, že popsáný výklad neshledává nikterak ani v žalobcem tvrzeném rozporu s (právně nezávaznými) preambulemi směrnice 2004/38/ES ani Úmluvy o právech dítěte. Jakkoli má být zájem dítěte předním hlediskem rozhodování (čl. 3 odst. 1, čl. 5, čl. 10 odst. 1, čl. 12 odst. 1 a 2 a čl. 16 Úmluvy o právech dítěte), nemůže to vést k rozhodování v rozporu s ústavně konformním právním předpisem.
30. Argumentace žalobce ve vztahu ke komplikacím při cestování vzhledem k epidemické situaci a situaci na zastupitelském úřadě je mimoběžná, protože tyto se nijak netýkají důvodů napadeného rozhodnutí, že žalobce nedoložil, že je otcem občanky. Obecné

žalobní tvrzení, že osvojení ze strany cizinců je ohroženo pobytovou nejistotou těchto cizinců, nepovažoval z důvodu jeho obecnosti za žalobní námitku. Uvedl-li žalobce v žalobě, že právě z tohoto důvodu se rozhodl posečkat s osvojením občanky do vyřešení své pobytové situace, kdy žalobce splňuje veškeré podmínky pro osvojení občanky, jde o skutečnost irelevantní, přičemž nelze přehlédnout, že osvojení občanky žalobcem je právně vyloučeno, protože občanka oba rodiče má.

31. Uvedl-li žalobce v žalobě, že žalovaná zcela ignorovala jeho argumentaci ve vztahu k materiálnímu otcovství občanky, nejde o námitku opodstatněnou, protože žalovaná v napadeném rozhodnutí na str. 3 aprobovala posouzení prvoinstančního orgánu: „*Správní orgán I. stupně k doloženým vyjádřením a dokladům po seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí uvedl, že tyto nemají vliv na skutečnost, že odvolatele není možné považovat za rodinného příslušníka občana Evropské unie ve vztahu ke slečně H. N., nar. X., státní příslušnost Česká republika. Do obsahu žádosti nebyly doloženy žádné doklady o skutečnosti, že otec N. H. uvedený v jejím rodném listě by byl zbaven vůči ní jakýchkoliv práv či probíhalo řízení o osvojení H. N. odvolatelem. Odvolatel není žádným způsobem v postavení závislé osoby na občanovi Evropské unie, neboť v řízení bylo poukazováno v tomto ohledu na pravý opak. Meritem věci tak není posouzení skutečnosti, zda odvolatel žije ve společné domácnosti s paní H. N. a o její osobu se stará. Účelem § 15a zákona o pobytu cizinců je definice a prokázání příslušné vazby k občanovi Evropské unie, kterou odvolatel neprokázal. Dále správní orgán stupně reagoval i na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Azs 178/2018-37 ze dne 31. 01. 2019, a uvedl, že právě i oddělená domácnost rodičů nemusí znamenat, že by správní orgán bez jakýchkoli příčin abstrahoval od skutečnosti, že paní H. N. má na území České republiky vlastního otce.*“
32. Ani druhý okruh žalobních námitek není důvodný.
33. Žalobní námitka nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí není důvodná. Jak vyplývá z konstantní judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal soud za rozhodný, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje argumentaci účastníků řízení za nedůvodnou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97 a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75). Tyto závěry lze nepochybně použít i pro posouzení přezkoumatelnosti správního rozhodnutí. Meritorní přezkum správního rozhodnutí je možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč správní orgán rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku. Tato kritéria napadené rozhodnutí ve spojení s prvoinstančním rozhodnutím splňuje, neboť je z jeho odůvodnění zcela zřejmé, jakými úvahami byl při posouzení věci žalovaný veden a k jakému závěru na jejich základě dospěl. Skutečnost, že žalobce se závěry správního orgánu nesouhlasí, nezakládá nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.
34. V prvoinstančním rozhodnutí správní orgán prvního stupně (str. 6 a 7) ve vztahu k přiměřenosti rozhodnutí uvážil, že žalobce pobývá na území od roku 2008 a jeho žádost o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu ze dne 2. 3. 2015

byla zamítnuta pravomocně ke dni 17. 12. 2018. Dne 24. 4. 2019 bylo s žalobcem zahájeno řízení o správním vyhoštění. Žalobce se v roce 2014 oženil s manželkou. Posuzovanou žádost podal žalobce až v době, kdy pozbyl pobytové oprávnění. O občanku a společné dítě s žalobcem se může starat manželka do doby, než žalobce svůj pobyt zlegalizuje. Zjištěné dopady rozhodnutí jsou přiměřené důvodu rozhodnutí, že žalobce není rodinným příslušníkem občana EU podle § 15a zákona o pobytu cizinců.

35. V odvolání žalobce obecně popsal, jak má správní orgán postupovat při posouzení přiměřenosti, dále uvedl, že se prvoinstanční orgán s nepřiměřeností rozhodnutí dostatečně nevypořádal, že je prvoinstanční rozhodnutí s odkazem na rozsudky Nejvyššího správního soudu čj. 5 As 102/2013-31 ze dne 28. 2. 2014 a čj. 8 As 68/2012-47 ze dne 6. 8. 2013 nepřezkoumatelné pro rozpor s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práva základních svobod, čl. 3 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte a čl. 5 odst. 5 směrnice Rady č. 2003/86/ES ze dne 22. 9. 2003. Rozhodnutí nepřiměřeně zasáhne do rodinného a soukromého života žalobce a jeho dvou nezletilých dětí. Závěr, že žalobce může odjet za účelem zajištění pobytového oprávnění, a manželka se bude mezitím starat o děti a vydělávat finanční prostředky, je jen domněnkou, kdy žalobce navrhoval k důkazu výslechy a doložil prohlášení občanky, které to vyvrací.
36. Žalovaná v napadeném rozhodnutí s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2017 č. j. 9 Azs 288/2016-30 a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2019 č. j. 4 Az 30/2018 – 22 uvedla, že *„Komise k námitce uvádí, že rozhodnutím o zamítnutí žádosti o povolení k přechodnému pobytu na území nebude nepřiměřeně zasaženo do soukromého a rodinného života odvolatele, neboť odvolatel nepředložil hodnověrný listinný důkaz prokazující, že je možno na něj pohlížet jako na rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců. (...) V daném případě nebyl odvolatel rodinným příslušníkem občana Evropské unie, a tedy mu z povahy věci nemohlo být vydáno povolení k přechodnému pobytu, které je vázáno na statut rodinného příslušníka občana Evropské unie. Zamítavým rozhodnutím ve věci žádosti o povolení k přechodnému pobytu tak nemohla odvolateli vzniknout žádná újma, a zamítnutí žádosti o povolení k přechodnému pobytu nemohlo mít dopad do rodinného života odvolatele. Nicméně Komise pro úplnost uvádí, že odvolatel je sice povinen opustit území, nicméně není mu zakázán další pobyt na území, popř. může za splnění podmínek zákona o pobytu cizinců podat novou žádost o pobytové oprávnění. Napadeným rozhodnutím poté automaticky nemusí dojít k rozdělení rodiny. (...) Komise následně posoudila soulad napadeného rozhodnutí s Úmluvou o právech dítěte, kterou namítá odvolatel v odvolání, přičemž v této souvislosti odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 9. 2018, č. j. 30 A 162/2017 - 73, který uvedl: „ani aplikační přednost Úmluvy nemůže zvrátit uvedený závěr, jelikož tato mezinárodní smlouva neobsahuje specifická pravidla pro vydávání povolení k přechodnému pobytu na území signatářských států, ale ponechává takovou úpravu na těchto státech. Vnitrostátní právní úprava pak samozřejmě nesmí vést k popření práv dětí a k neposkytnutí ochrany či k nerespektování práv a povinností rodičů nebo jiných osob za děti odpovědných. Nicméně zdejší soud neshledal daný případ v rozporu s touto Úmluvou. V ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců jsou taxativně vymezeny osoby, které lze považovat za rodinné příslušníky občana EU. Žalobce do této kategorie nespadá, a proto mu v souladu se zákonem nebyl přiznán statut rodinného příslušníka občana EU.“* Námitku

odvolatele nepovažuje Komise za důvodnou, neboť se nedomnívá, že napadeným rozhodnutím bylo do práv odvolatele ve smyslu Úmluvy o právech dítěte jakkoliv zasazeno. Komise uzavírá, že napadeným rozhodnutím nebude porušen závazek, jež pro Českou republiku vyplývá z mezinárodních závazků. Navíc odvolatel má podle názoru Komise možnost si pobyt na území legální cestou upravit prostřednictvím povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území ve smyslu ustanovení §42a zákona o pobytu cizinců.“

37. Soud předesílá, že čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod je přímo použitelný a má přednost před zákonem (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Azs 422/2017 – 29). Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že pokud cizinec vznesl konkrétní námitku ohledně nepřiměřenosti zásahu do jeho soukromého a rodinného života, správní orgán se musí s touto námitkou vypořádat bez ohledu na to, zda zákon o pobytu cizinců v daném řízení vyžaduje nebo nevyžaduje posouzení přiměřenosti ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců (viz rozsudky ze dne 12. 12. 2019, č. j. 10 Azs 310/2019 – 32, či ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019 – 39). Správní orgány měly proto povinnost zabývat se přiměřeností dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce.
38. Po správních orgánech nelze požadovat, aby výhradně z vlastní iniciativy vyhledávaly a opatrovaly důkazy, které by mohly svědčit ve prospěch žalobce, tedy i ty, které by se mohly týkat nepřiměřenosti tvrzeného zásahu do jeho soukromého a rodinného života (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2012, č. j. 9 As 142/2012 – 21). Rovněž není nezbytné, aby se správní orgány výslovně vyjadřovaly ke všem kritériím uvedeným v § 174a zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2014, č. j. 8 As 109/2013 – 34).
39. Soud konstatuje, že Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval, že v situaci, kdy správní orgány měly rodinné či soukromé vazby cizince za zjištěné, jejich existenci nezpochybňovaly a samotný cizinec k těmto zjištěním ničeho nenamítal ani nedoplňoval, nebyly povinny provádět výslech účastníka řízení (srov. např. již citovaný rozsudek ze dne 6. 2. 2014, č. j. 6 As 147/2013 – 29, ze dne 14. 3. 2019, č. j. 1 Azs 367/2018 – 34, ze dne 11. 5. 2020, č. j. 3 Azs 93/2018 – 34). Bylo na žalobci, aby namísto obecného návrhu na provedení výslechu konkrétně tvrdil okolnosti týkající se jeho soukromého života, které by pro rozhodnutí o jeho žádosti mohly být relevantní. V takovém případě by správní orgán následně vyhodnotil, zda je k jejich prokázání potřebné provést výslech ať už žalobce samotného či jiných osob. Tak ovšem žalobce nepostupoval, omezil se pouze na návrh na provedení výslechů. Za takové procesní situace nebyly správní orgány povinny výslech provádět a pro rozhodnutí ve věci byl zjištěn skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti v souladu s § 3 správního řádu.
40. K žalobní námitce nedostatečného posouzení přiměřenosti dopadů napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce uvádí soud následující. Správním orgánům bylo z cizinecké evidence a obsahu spisu známo, že do cca 26 let věku žil žalobce v domovském státě a poté žil na území (prvostupňový orgán rozhodl ve věku 37 let žalobce). Poslední rok před vydáním rozhodnutí v této věci však žalobce pobýval na území bez povolení k pobytu a bylo s ním vedeno řízení o správním vyhoštění. Správní orgány uvážily, že na území žije manželka žalobce, jejich společná dcera (žalobce v žalobě tvrdí syna) a občanka, kdy o tyto děti se může manželka žalobce starat v době, kdy si bude žalobce zajišťovat pobytové oprávnění. Tyto okolnosti srovnaly s tím, že žalobce žádal o pobytové oprávnění rodinného

příslušníka občana Evropské unie, ačkoli takovým rodinným příslušníkem není. Takto dospěly k závěru, že rozhodnutí není nepřiměřené.

41. S tímto posouzením přiměřenosti dopadů rozhodnutí do rodinného a soukromého života žalobce a jeho rodiny se soud ztotožňuje. Jedna miska vah byla zatížena důvodem rozhodnutí (nesplnění základní podmínky pro udělení pobytového oprávnění – nešlo o rodinného příslušníka občana EU v případě žádosti o pobytového oprávnění určené pro rodinného příslušníka občana EU). Druhá miska vah byla zatížena možným odloučením žalobce od jeho manželky a dcery na území a zásah do vztahu žalobce s občankou, který je rodinného charakteru. K zásahu do soukromých vazeb podle všeho nedojde, protože žalobce nebyl oprávněn na území vykonávat výdělečnou činnost, kdy vzhledem k jeho věku, délce pobytu ve vlasti a na území a zdravotnímu stavu (žádné zdravotní problémy žalobce netvrdil) se může žít ve vlasti. V době vydání napadeného rozhodnutí byla společná dcera žalobce s manželkou ve věku 8 let a občanka ve věku téměř 17 let. Nelze přehlédnout, že žalobce není oprávněn na území vykonávat výdělečnou činnost, tudíž dopadem rozhodnutí nemůže být negativní změna v plnění vyživovací povinnosti vůči dceři s manželkou. Též je významné, že podle § 42a zákona o pobytu cizinců smí žalobce podat žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití s manželkou na území.
42. Soud aprobuje závěr správních orgánů, že první miska převáží nad druhou. To, že žalobce není rodinným příslušníkem občana EU, ač o povolení pro takovou osobu žádá, přiměřeně odůvodňuje zásah do života žalobce a jeho rodiny, který bude spočívat v nutno vycestovat do vlasti a zde buď požádat o pobytové oprávnění, jehož podmínky žalobce splňuje, nebo se stýkat s rodinou prostřednictvím krátkodobých víz, příp. se jeho rodina může přestěhovat do vlasti žalobce.
43. Soud nepominul, že ve věci povinnosti žalobce opustit území ČR rozhodl Nejvyšší správní soud v rozsudku čj. 9 Azs 54/2020-32 ze dne 30. 4. 2020, jímž zamítl kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze čj. 13 A 79/2019-33 ze dne 13. 2. 2020. V tomto rozsudku kasační soud uvedl, že „Stěžovateli byl vydán výjezdní příkaz s platností od 17. 12. 2018 do 14. 2. 2019. Dne 18. 2. 2019 se dostavil ke správnímu orgánu prvního stupně s tím, že chce vyřešit svou pobytovou situaci, to však zde již pobýval nelegálně, byť pouze několik dní. Žalovaná a následně městský soud vzaly v úvahu všechna kritéria předvídaná zákonem o pobytu cizinců i judikaturou a navzájem je poměřily. Stěžovateli lze přisvědčit, že hodnocení provedené správními orgány a potvrzené městským soudem je přísné. Není však nezákonné. Samotné tvrzení, že podání žádosti o pobytové oprávnění ve Vietnamu bude možná komplikovanější než v jiných zemích, nezpůsobuje nezákonnost napadeného rozsudku ani rozhodnutí správních orgánů. Již v rozsudku č. j. 1 Azs 296/2018 - 35, NSS konstatoval: „Vzhledem k částečné konsolidaci situace na zastupitelském úřadě v Hanoji spojené s nefunkčností tzv. Visapointu by nemělo jít o nijak dlouhodobé odloučení od rodiny, ale pouze o její dočasné rozdělení z důvodu legalizace pobytu jednoho z jejích členů.“ NSS s ohledem na toto stanovisko nepovažuje námitky týkající se průtahů při vyřizování legalizace pobytu na českém velvyslanectví ve Vietnamu za důvodné. Zároveň je třeba upozornit na to, že stěžovatel v rámci podání vysvětlení před správním orgánem prvního stupně sám nijak nezmiňoval svoji nevlastní dceru, narozenou v roce X, ani to, že s ní sdílí domácnost. Mluvil pouze o jedné dceři a přítelkyni. V odvolání stěžovatel uvedl, že se musí starat o svou nezletilou dceru, narozenou v roce X, což blíže odůvodnil, následně pouze v jedné větě zaznělo, že se musí

starat o své dvě děti, dále se však k druhé dceři nijak nevyjádřil. V kasační stížnosti obsáhle argumentuje závislostí starší nevlastní dcery na jeho osobě, o tom však jeho tvrzení v rámci podání vysvětlení ani pouhá zmínka v odvolání nevypovídají. Žalovaná navíc zohlednila i skutečnost sdílení domácnosti se starší dcerou. Nelze tedy přisvědčit stěžovateli, že se touto otázkou správní orgány nezabývaly nebo že ji posoudily formalisticky, za situace, kdy z jeho vlastních tvrzení v průběhu podání vysvětlení vůbec nevyplyvá, že by zde existovala ještě další osoba, která je na stěžovateli plně závislá. Jeho tvrzení, že žalovaná nevzala dostatečně v úvahu vazby starší dcery, narozené v roce X, na jeho osobu, tak neobstojí.“ Lze shrnout, že Nejvyšší správní soud aproboval ke dni vydání tam napadeného správního rozhodnutí (15. 11. 2019) závěr, že uložená povinnost žalobci opustit území není nepřiměřená jeho rodinnému a soukromému životu na území. Žalobce v nynější věci netvrdil, a z obsahu spisu to nevyplynulo, že by se jeho situace ke dni vydání napadeného rozhodnutí v posuzované věci jakkoli změnila.

44. K jednotlivým námitkám žaloby soud dodává následující. Jelikož soud posuzuje zákonnost napadeného rozhodnutí ve spojení s prvoinstančním rozhodnutím jako jeden celek, není námitka, že se správní orgány nepřiměřeností rozhodnutí nezabývaly, důvodná. Žalobce v žalobě přisvědčil, že může žádat o pobytové oprávnění za jiným účelem. Nepřiměřenost rozhodnutí žalobce spatřoval v tom, že se neprovinil proti českému právnímu řádu a že zde žije dlouhou dobu, což však podle soudu není kritérium, které by odlehčilo výše popsanou první miskou vah. Existenci rodiny na území včetně s tím spojených citových vztahů a péče byla správními orgány uvážena a správně nevedla k závěru o nepřiměřenosti rozhodnutí. Soud konstatuje, že tvrzení o zázemí, majetku, sociální integraci, silným sociálním, kulturním a ekonomickým vazbám ve správním řízení žalobce nevznesl a z obsahu spisu nevyplyvaly, proto žalovaná nemohla pochybit, když je nezohlednila. Jak bylo výše uvedeno, žalobce nebyl oprávněn na území vykonávat výdělečnou činnost, proto nelze argumentovat jeho materiálním zabezpečením dětí. Pokud žalobce na výživu dětí přispíval z úspor, zamítnutí jeho žádosti tuto možnost do budoucna nijak neovlivní. Žalobcem v žalobě popisovaná situace, kdy manželka bude na území nucena pečovat o dvě své děti (X a X let), není výjimečná – k občaně žalobce nemá vyživovací ani jinou povinnost, a situace, kdy na rozdíl od manželky a dcery bez státního občanství ČR žalobce nemá pobytové oprávnění, tudíž musí opustit území ČR, není nijak odlišná od situace jiných cizinců, kteří po zániku pobytového oprávnění musí opustit území ČR a vrátit se do vlasti a buď si zajistit pobytové oprávnění, nebo se zbytek rodiny přestěhuje do vlasti, nebo budou žít odděleně a stýkat se prostřednictvím krátkodobých viz. Žalobci nelze přisvědčit, že je projevem nepřipustného formalismu, pokud je žádost o pobytové oprávnění zamítnuta s odkazem na možnosti podání jiného pobytového oprávnění – v posuzovaném případě byla žádost žalobce zamítnuta z důvodu, že žalobce nesplňuje zákonné požadavky pro udělení pobytového oprávnění. K žalobní argumentaci žalobce ve vztahu k finanční náročnosti podání žádosti o jiné pobytové oprávnění a faktickými možnostmi jejího podání na zastupitelském úřadu soud uvádí, že ve správním řízení tuto námitku žalobce nevznesl a z obsahu spisu nevyplyvala, proto žalovaná nemohla s vlivem na zákonnost rozhodnutí pochybit, když ji nevypořádala. Pokud jde o tvrzenou epidemickou situaci, ta nemohla být relevantní pro rozhodnutí soudu s odkazem na výše citovaný § 75 odst. 1 s. ř. s. Soud má tedy za to, že napadené rozhodnutí není nepřiměřené vzhledem ke svým dopadům do soukromého a rodinného života žalobce, jeho manželky, jejich dcery a občanky, a to ani podle

Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Úmluvy o právech dítěte.

45. Soud v této souvislosti odkazuje ještě na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2019, čj. 1 Azs 384/2019 – 16, kde kasační soud řešil cizince v podobné situaci – šlo o cizince, který žil na území ČR ve společné domácnosti se svou manželkou, která zajišťovala rodinu finančně, zatímco cizinec pečoval o domácnost a staral se o čtrnáctiletou nezletilou dceru své manželky, která nevyžaduje neustálou péči svých rodičů: *„Po dobu, kdy bude stěžovatel muset vycestovat z ČR za účelem vyřízení potřebného pobytového oprávnění v zemi původu, bude moci nezletilá setrvat na území ČR se svou matkou, která by měla být schopna zajistit své dceři nezbytnou péči i při svém pracovním vytížení. Lze předpokládat, že po tuto dobu bude manželka stěžovatele schopna obstarat i základní chod domácnosti. Nutno dodat, že stěžovatel bude moci po tuto přechodnou dobu udržovat kontakt se svou rodinou i ze zahraničí (např. prostřednictvím telefonu, sociálních sítí či jiných aplikací). Vzhledem k částečné konsolidaci situace na zastupitelském úřadě v Hanoji spojenou s nefunkčností tzv. Visapointů by nemělo jít o nijak dlouhodobé odloučení rodiny, ale pouze o její dočasné rozdělení z důvodu legalizace pobytu jednoho z jejích členů. Bude tak do určité míry záviset na aktivitě stěžovatele, kdy se mu podaří jeho situaci vyřešit.“*
46. Soud tedy neshledal žádný z žalobcem uplatněných žalobních bodů důvodným, a proto žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

VII.

Náklady řízení

47. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. by měla právo na náhradu nákladů řízení žalovaná, která měla ve věci plný úspěch. Jelikož se žalovaná práva na náhradu nákladů řízení ve vyjádření k žalobě i při jednání soudu výslovně vzdala, rozhodl soud, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 12. ledna 2021

Mgr. Alexandr Krysl v.r.
předseda senátu